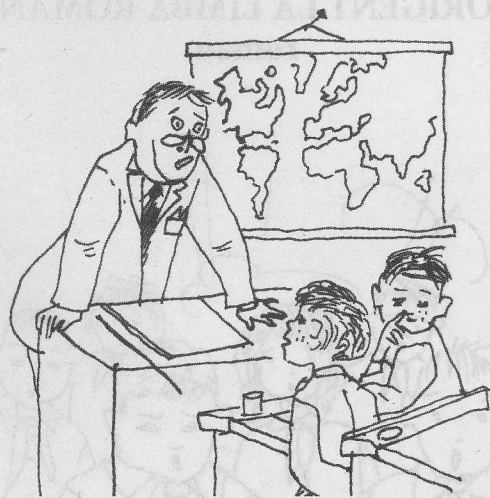

Ion Minulescu

CORIGENT LA LIMBA ROMÂNĂ
roman

REGIS

Ilustrații de Andrei Sorin

Editura REGIS
www.edituraregis.ro
Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

A fost odată ca niciodată...
Pe vremea aceea lumea basmelor nu fusese încă anexată la rubrica faptelor diverse. Bunicii și nepoții păreau aproape de aceeași vârstă. Anii copilăriei sunt însă ca musafirii din mahala. Îi primești cu același surâs pe buze, îi cinstești cu dulceață și cafea și-i petreci până la ușă cu refrenul obișnuit: „Când mai poftiți pe la noi?” Abia târziu de tot începi să-ți dai seama că cei care vin mereu nu mai sunt cei care plecaseră odată.

Pe vremea aceea împăratul era totdeauna foarte bătrân, iar unicul fecior al împăratului, foarte tânăr. Prea marea diferență de vârstă dintre tată și fiu nu da nimănui încă nimic de bănuț.

Astăzi, cărturarii chemați să stabilească genealogia familiilor imperiale ar găsi-o poate suspectă. Pe vremea aceea, însă, bătrânii se bucurau la fel cu tinerii de toate prerogativele fizice ale vieții normale și împăratul era cu atât mai mare și mai slăvit cu cât putea să aibă copii la o vârstă când muritorilor de rând nu le mai este îngăduit să aibă decât regrete și amintiri.

Pe vremea aceea, singurul bulevard al orașului pornea din piața gării, străbătea grădina publică drept în două și se sfârșea în fața primăriei. Astăzi, bulevardul a fost prelungit. Capătul lui cel nou a crescut parcă din mijlocul grădinii

publice, ca tija unei zambile liliachii dintr-un ghiveci de pământ smălțuit cu verde. Privită pe planul orașului, din clopotnița cu ceasornic a bisericii Sfântul Nicolae sau din aeroplan, grădina publică îți pare azi un om tras în țeapă, un pui de găină la frigare sau o enormă măslină de Vollo înfiptă într-o scobitoare.

Restul orașului nu s-a schimbat aproape deloc. Se târăște ca o viperă de-a lungul Argeșului și din an în an se întinde ca să pară mai mare. A rămas însă aceeași reptilă fără picioare, cu coada proptită în cimitirul evreiesc și cu capul strivit între spital și pușcărie.

În schimb, vipera s-a civilizat. Străzile au fost pavate cu asfalt și luminate cu electricitate. Luna plină a fost expulzată din grădina publică tocmai la Trivalea, iar liceenii nu-și mai dau întâlnire cu modistele și croitoresele pe maidanele orașului. Hotelurile au început să închirieze camere cu luna, cu ziua și chiar cu ora...

Musafirii de pe vremea aceea au dispărut odată cu anii din calendarele oficiale. Copiii au luat locul părinților cu preciziunea orelor de pe cadranul unui cronometru. Avocații, doctorii, inginerii, generalii, dascălii și negustorii orașului de pe vremea aceea au fost înlocuiți, ca niște înalți dregători ai statului după o schimbare de regim.

Dar victoria vârstei e numai relativă. Tinerii au început să îmbătrânească și ei, iar bătrânii, după ce au fost binecuvântați din pridvorul bisericii Sfântul Ion, au fost trecuți pentru ultima oară prin dosul Foișorului de Foc și împământeniți pe dealul cimitirului Ștefan-Vodă...

Din pragul locașului de veci, orașul cu locuințe de închiriat aproape nici nu se zărește. Stă pitit ca un laș între

dealuri, gata să treacă Argeșul înot, la cel mai mic semnal de alarmă, și să lase județul fără capitală.

Este orașul în care mi-am petrecut copilăria, în care am iubit pentru prima oară și în care am rămas corigent la limba română. Profesorul meu de pe vremea aceea nu-și luase încă licența în litere. Mai târziu a murit ca director de școală... comercială.

*

Trei colegi de clasă – Eu, Cotan și Mihăiță – ne jucam de-a „căderea Plevnei“.

Eu fac pe regele Carol, Cotan face pe țarul Rusiei și Mihăiță pe Osman-Pașa.

Eu sunt așa cum nu mai vreau să-mi aduc aminte că am fost.

Cotan este scurt, gras și gălăgios. Parcă ar fi un dop de sticlă de șampanie proptit pe două bețe de chibrituri cu gămăliile negre. Cotan are pantofi de lac. Doar este fecior de bani gata. Tatăl său este avocat, mare proprietar și șeful unui partid politic din localitate. Cotan este, dar, când băiatul prefectului, când al primarului, când al deputatului, când al senatorului. De când ne-am pomenit pe bancă unul lângă altul, Cotan nu e niciodată pe lista promoțiilor. Toamna însă, „când se numără bobocii“, Cotan devine iar colegul meu în clasa următoare și așa mai departe...

Mihăiță este slab, sfios și sărac. Mihăiță este o expresie algebrică – o câtime necunoscută botezată cu litera „S“ la puterea a treia. Cele două cârlige grafice ale triplei sale

personalități (fizice, sufletești și sociale) răstoarnă totdeauna noțiunea locului în care s-ar găsi la un moment dat în spațiu. Capătul curbei de bază cată spre infinit, iar cel care s-ar avânta parcă spre cer se încovoiaie spre pământ. Mihăiță este simbolul sacrificiului etern. El face totdeauna pe Osman-Pașa. După sfârșitul jocului, iese bătut, schingiuit, scuipat și huiduit, iar după sfârșitul fiecărui an școlar, „premiul I cu cunună”. Mihăiță este băiatul unui cizmar de pe Scoroboia. Scoroboia este o mahala a Piteștilor.

Piteștii de pe vremea aceea erau o comună urbană cu 17000 de suflete, trei școli primare de băieți și două de fete, un liceu, două judecătoria de pace și un tribunal, un regiment de infanterie, altul de artilerie și un escadron de călărași, poștă și telegraf, stație de drum-de-fier, două spițerii, trei cofetării și treisprezece simigierii, dintre care una la centru, pe strada Șerban-Vodă.

Plevna a capitulat și Osman-Pașa a fost făcut prizonier. Bravele armate româno-ruse scot chiote de bucurie și fesul nefericitului generalisim turc este purtat în triumf ca singurul trofeu al strălucitei victorii creștine.

În clipa aceea, deasupra capetelor noastre o fereastră se deschide cu zgomot și o voce ascuțită de femeie scapă printre geamuri ca un ghiveci de flori ce s-ar fi spart.

– Ce?... Ați înnebunit?... Ce înseamnă gălăgia asta, Bucule? Nu ți-e rușine?... Tocmai azi v-ați găsit să faceți maimuțării, când a murit conu Ștefan?...

Bucul sunt eu. Vocea este a Margaretei. Margareta este croitoreasa noastră „cu ziua”, în grija căreia mă dăduse mama, dimineața, când plecase la Slatina.

Tac și casc gura mare, ca și cum aș fi vrut să prind din vânt ecoul zbieretelor noastre.

Cotan a tăcut și el. Mihăiță tăcuse mai demult.

Țarul Rusiei aruncă spre fereastră o privire de mops cu dinții de lapte și mă întrebă cu vocea pe jumătate:

- Ce tot trăncănește aia? Cine spune c-a murit?
- Tata-mare.
- Tatăl mă-tii sau al lui tat-tău?
- Ba al mamei...

Cotan strâmbă din nas și aruncă cu fesul în capul lui Mihăiță, care fusese ghemuit pe treptele scării de piatră.

– Ei, și?... Trebuie să fi fost bătrân!... Bine că n-a murit tat-tău...

Eu simt ochii umezindu-mi-se și cu vocea înăbușită îngân ca și cum n-aș fi vrut să mă aud decât eu singur:

- Păi tata, Dumnezeu să-l ierte, a murit de mult... Ce?... Nu știi?...

Cotan se proptește țapăn în fața mea, cu ochii holbați de voluptatea unei superiorități neglijate până atunci.

- Așa e... că bine zici... Căpitanul e numai bărbatul mătii... Nu e tat-tău adevărat.

Și continuă să mă măsoare cu ochii din creștet până în tălpi, ca și cum în locul meu s-ar fi substituit altă persoană.

Cei doi cuceritori ai Plevnei nu mai sunt parcă aceiași pravoslavnici creștini aliați.

Victoria noastră comună trebuie să rămână ispravă numai a unuia dintre noi. Țarul Rusiei caută prilej de ceartă cu regele Carol. În anul acela, Cotan era băiatul prefectului. Un prefect este stăpânul unui județ întreg. Or, în România de pe vremea aceea, județul Argeș ocupa proporțional cam același spațiu ca și fosta Rusie pe suprafața globului. Băiatul prefectului de Argeș nu putea fi deci decât țarul Rusiei.

Al cui băiat era însă micul său aliat?

Curiozitatea lui Cotan explodează, ca și bomba de la Vidin, la picioarele regelui Carol... Mie, însă, muzica asta nu-mi place.

- Dar tat-tău ce-a fost? Tot căpitan?

- Nu.

- Avocat?

- Nici...

- Doctor?

- Îi...

- Profesor?

-...

Și Cotan continuă să înșire din ce în ce mai enervat alte

patru-cinci profesioni, fără să nimerească pe cea adevărată.

Cu doi ani în urmă, profesorul de matematici, exasperat că nu pot pricepe o regulă de trei simplă, mă întrebasese la fel:

- Dar ce-a fost tat-tău, mă băiete, de te-a făcut așa greoi de cap?...

Atunci, e adevărat, am răspuns intimidat, numaidecât:

- Negustor.

Și profesorul, după ce a râs cu poftă, mi-a făcut următorul raționament:

- Apoi din două una... Sau tu nu ești feciorul lui tat-tău, fiindcă ăla, dacă era negustor adevărat, trebuie să se fi priceput și la socoteli; sau dacă ești feciorul lui și-i sameni întru toate, săracul tat-tău trebuie să fi dat faliment...

De atunci nu mă mai întrebasese nimeni ce a fost tata.

Insistența diabolică a lui Cotan se transformă într-un ciocănit de ghionoaie, pe care tăcerea mea îl prelungea parcă la infinit.

- Spune ce-a fost tat-tău... Spune ce-a fost tat-tău... Spune ce-a fost tat-tău că-ți dau cu pumnu-n fălci...

Speriat, mă trag înapoi, mă împiedic și cad în brațele lui Mihăiță, care se apropiase tocmai de noi să facă pace între aliații învrăjbiți.

- Ce-ai, mă nebunule, cu el? Ce-ți pasă ție ce-a fost tat-său? Tat-său a fost mai mare ca tat-tău... A fost ministru, nu prefect.

Cotan se umflă, rumenindu-și obrazii ca un cozonac în cuptor. Intervenția lui Mihăiță l-a exasperat. Dinamica personalității lui fizice atinge paroxismul. Dopul plesnește cu zgomot din gâtulejul sticlei de șampanie și pumnul lui cade ca un ciocan de cizmărie în capul lui Mihăiță, care mă ține în brațe.